

นโยบายส่งเสริมการอ่านของ ประเทศสวีเดน

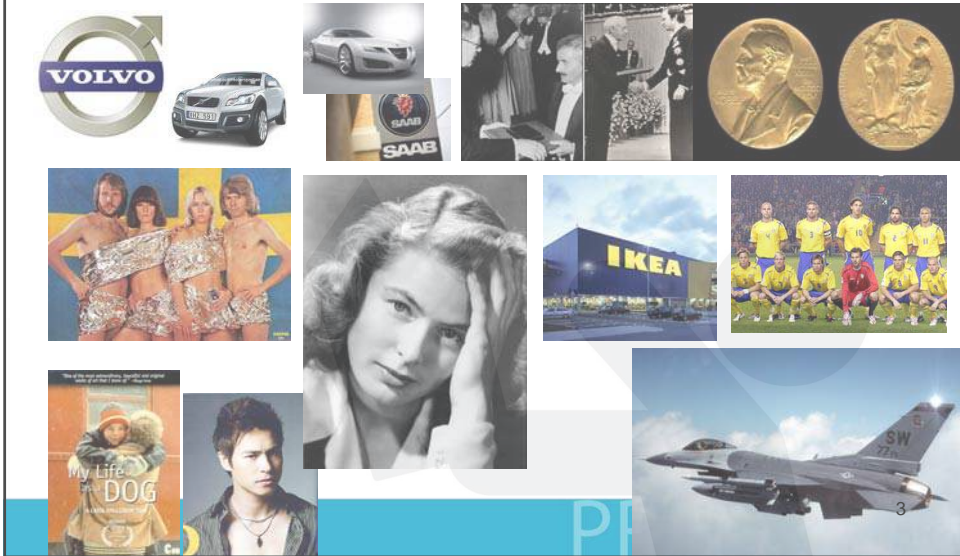
บริบททางเศรษฐกิจสังคมของสวีเดน ที่แตกต่างจากประเทศไทย

- สวีเดนเป็นรัฐสวัสดิการ
- สวีเดนเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า อัตราก้าวหน้าโดยเฉลี่ยสูงกว่าไทย
- การกระจายรายได้ดีกว่า
- ระดับการพัฒนาสูงกว่า
- อัตราการอ่านออกเขียนได้ ร้อยละ 99 (ไทย ร้อยละ 93.1*)
- ประเทศนำอยู่ที่สุดในโลกอันดับ 3 (ไทย อันดับที่ 58)

* ประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ที่มา : การสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร 2548-2549, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สวีเดนที่คนไทยรู้จัก

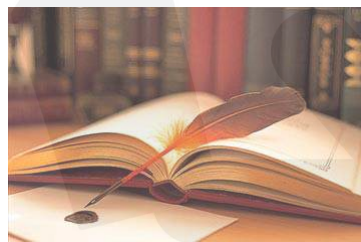
สวีเดนที่คนไทยไม่ค่อยรู้จัก

เป้าหมายของนโยบายการอ่านของสวีเดน

สร้างสรรค์และผลิตวรรณกรรมคุณภาพ

ให้กระจายถึงทุกคนอย่างเท่าเทียม

PRESENTATION

การวิจัยเป็นฐานความรู้ทางนโยบาย

งานวิจัยระดับชาติที่ใช้เป็นฐานทางนโยบาย อย่างน้อย 4 เรื่อง

- กลางทศวรรษ 1960 งานวิจัยโดยมหาวิทยาลัย Uppsala ศึกษาจุดมุ่งหมายหรือแรงจูงใจในการอ่าน และการใช้นโยบายการอ่านเป็นเครื่องมือสร้างความเท่าเทียมกันทางสังคม
- ปลายทศวรรษ 1960 งานวิจัยชื่อ Litteraturutredningen แนะนำวิธีเลือกหนังสืออ่าน การผลิตและกระจายหนังสือประเภทวรรณกรรม

PRESENTATION

การวิจัยเป็นฐานความรู้ทางนโยบาย (ต่อ)

- ค.ศ.1980 งานสำรวจวิจัยห้องสมุดประชาชน ชื่อ Folkbiblioteksutredningen ศึกษาบทบาทของห้องสมุดประชาชน และแนวทางการบริหารจัดการหนังสือประเภทวรรณกรรม
- ค.ศ.2000 งานวิจัยโดยมหาวิทยาลัย Boras และ Gothenburg ศึกษาลักษณะนิสัยที่สะท้อนวัฒนธรรมสวีเดน พบว่าการอ่านหนังสือและการเข้าห้องสมุดเป็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมหลักของชาวสวีเดน

FUNDAMENTAL
CONCEPTS OF CHILDREN'S
LITERATURE RESEARCH
Literary and Sociological Approaches

HANS-HEINO EWERS

นโยบายที่ส่งผลต่อราคาหนังสือและพฤติกรรมการอ่าน

- **นโยบายราคา** การเปลี่ยนกฎกติกาทางการค้า
- **นโยบายภาษี** การลดภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) สำหรับสินค้ากลุ่มหนังสือ

การเปลี่ยนแปลงนโยบายราคา

- ก่อน ค.ศ.1970 การกำหนดราคาหนังสือและราคาส่วนลดแบบคงที่ (**Fix Pricing**) ตลาดหนังสือไม่ค่อยมีการแข่งขัน ร้านหนังสือมีจำนวนน้อย
- ค.ศ.1970 เกิดความผันผวนของตลาดหนังสือ ยอดขายลดลง หนังสือราคาแพง สำนักพิมพ์เลิกกิจการ
- ตั้งแต่ ค.ศ.1970 เป็นต้นมา เปิดเสรีในการกำหนดราคา (**Free Pricing**) สำนักพิมพ์ ผู้จัดจำหน่าย ร้านหนังสือ สามารถต่อรองราคาขายและส่วนลดได้อย่างอิสระ

PRESENTATION

การเปลี่ยนแปลงนโยบายราคา (ต่อ)

- ใช้ “ข้อตกลงทางการค้าทั่วไประหว่างสำนักพิมพ์และผู้จัดจำหน่าย” เป็นกติกาชั่วคราว (ยกเลิกในปี ค.ศ.1992)
- จัดตั้งชมรมหนังสือ (**The Book Club**)
- ค.ศ.1994 ประกาศใช้กฎหมายการแข่งขัน (**Competition Law**) ตี้นสตยุดคแห่งการควบคุมราคา

การเปลี่ยนแปลงนโยบายภาษี

- ค.ศ.2002 ประกาศลดภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) จากร้อยละ 25 เหลือร้อยละ 6
- ราคาหนังสือถูกลงร้อยละ 15 ยอดขายหนังสือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14
- กลุ่มผู้อ่านที่เป็นผู้ใหญ่ อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น
- จำนวนสำนักพิมพ์และร้านหนังสือ เพิ่มขึ้น

หน่วยงานที่มีบทบาทต่อการดำเนินนโยบาย

- **ชมรมหนังสือแห่งสวีเดน (The Swedish Book Club)**
 - เป็นผู้เล่นรายใหม่ในช่วงปรับตัวสู่การเปิดเสรีตลาดหนังสือ
 - แทรกแซงราคาให้เกิดการแข่งขัน
 - รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศตลาดหนังสือ
 - เสนอทางเลือกในการผลิต การตั้งราคา การกระจายหนังสือ
- **Swedish National Council for Cultural Affairs (NCCA)**
 - สนับสนุนด้านการเงินและให้คำแนะนำในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์

หน่วยงานที่มีบทบาทต่อการดำเนินนโยบาย (ต่อ)

- **สำนักพิมพ์และมูลนิธิ Easy-to-Read**
 - จัดพิมพ์และกระจายหนังสือสำหรับผู้ที่มีปัญหาการอ่าน โดยนำเนื้อหาเดิมมาเรียบเรียงเขียนใหม่ ใช้ภาษาให้อ่านง่ายและสนุกเพลิดเพลิน
 - ครอบคลุมหนังสือทุกประเภท รวมทั้งวรรณกรรมคลาสสิก และหนังสือพิมพ์
- **มูลนิธิหนังสือแห่งสวีเดน (Swedish Book Foundation)**
 - วิจัยด้านการอ่าน การเขียน และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
 - จัดทำโครงการ “หนังสือหนึ่งเล่มเพื่อเด็กทุกคน” นำร่อง 2-3 โรงเรียน และยกระดับเป็นโครงการระดับชาติ ดำเนินการทั่วประเทศ

13

หน่วยงานที่มีบทบาทต่อการดำเนินนโยบาย (ต่อ)

- **สถาบันการเงินสำหรับอุตสาหกรรมหนังสือ (The Book Industry Finance Institution: BFI)**
 - ให้สินเชื่อและคำแนะนำด้านการลงทุนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจร้านหนังสือ
 - สนับสนุนการจัดพิมพ์วรรณกรรมและหนังสือของกลุ่มชาติพันธุ์ และพลเมืองต่างชาติที่อพยพเข้ามาในสวีเดน
 - จัดทำรายงาน แนวทางการพัฒนาตลาดหนังสือ เสนอต่อรัฐบาล เป็นรายไตรมาสและรายปี

14

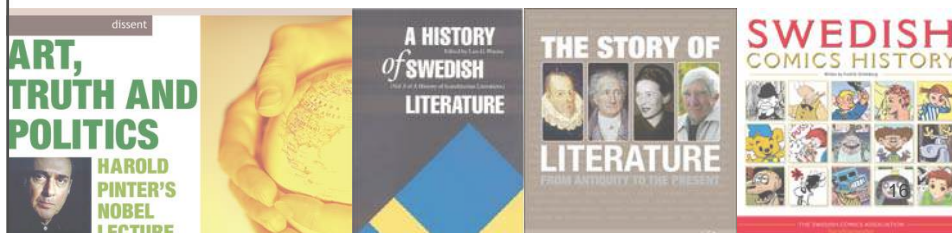
รัฐบาลกับการสนับสนุนด้านการเงิน

- สวีเดนเป็น 1 ใน 2 ประเทศของยุโรปที่รัฐบาลให้เงินอุดหนุนสำนักพิมพ์ทั้งเล็กและใหญ่ในการจัดพิมพ์หนังสือดี โดยเฉพาะหนังสือประเภทวรรณกรรม และวรรณกรรมเด็ก
- ตั้งคณะกรรมการระดับชาติ พิจารณารายชื่อหนังสือที่จะอุดหนุนการจัดพิมพ์ เพื่อให้ตลาดหนังสือมีความหลากหลาย มีการแข่งขัน มีหนังสือดีราคาถูกลง และสามารถเผยแพร่ได้กว้างขวาง

รัฐบาลกับการสนับสนุนด้านการเงิน (ต่อ)

- อุดหนุนเงินให้สำนักพิมพ์ En Bok for alla (หนังสือสำหรับทุกคน) จัดพิมพ์วรรณกรรมคุณภาพในราคาถูกลง
- อุดหนุนเงินเพื่อแจกจ่ายหนังสือไปยังห้องสมุดประชาชนโดยตรง และอีกส่วนหนึ่งกระจายไปยังร้านค้าโดยไม่ผ่านตัวแทนจำหน่าย

รัฐบาลกับการสนับสนุนด้านการเงิน (ต่อ)

- มอบรางวัลให้กับหนังสือ ผู้เขียน สำนักพิมพ์
 - รางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม
 - รางวัล **August prize**
 - รางวัล **Astrid Lindgren Memorial Award**

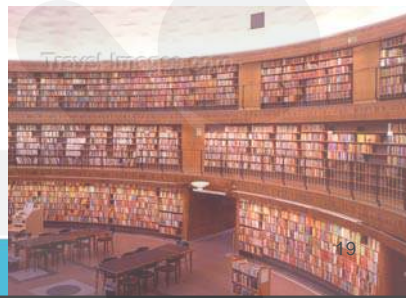

การส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน

- **วรรณกรรม** เป็นหนังสือที่ใช้ในการส่งเสริมการอ่าน และรัฐบาลให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียนและครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- การส่งเสริมการอ่านด้วยการกระตุ้นให้อ่าน (Stimulation in reading)
- การพัฒนาความสามารถในการอ่าน (Developing reading ability)
- การเสริมสร้างประสบการณ์การอ่าน (Individual reading experience)
- การเสริมสร้างประสบการณ์การอ่านร่วมกัน (Mutual reading experience)

ห้องสมุดประชาชน

- รัฐบาลให้เงินอุดหนุนการจัดซื้อหนังสือผ่านทางสำนักพิมพ์ และส่งไปยังห้องสมุดโดยตรง
- กฎหมายห้องสมุด ค.ศ.1997 กำหนดให้ทุกเทศบาลต้องมีห้องสมุดประชาชน โดยพันธกิจหลักของห้องสมุดคือกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ห้องสมุดประชาชน (ต่อ)

- โครงการ “2020 Mars Express” เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอในการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุด

สรุปวิเคราะห์

- สวีเดนส่งเสริมสนับสนุนหนังสือประเภทวรรณกรรม ด้วยการอุดหนุนเงินในการจัดพิมพ์และการกระจายให้ถึงกลุ่มเป้าหมาย เพราะการอ่านวรรณกรรมเป็นการอ่านอย่างลุ่มลึก เชื่อมโยงการใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์และจินตนาการ
- การเปลี่ยนแปลงนโยบายราคาและมาตรการภาษี ส่งผลทางตรงต่อราคาหนังสือและพฤติกรรมกรรมการอ่าน และส่งผลทางอ้อมต่อการเพิ่มจำนวนร้านหนังสือ ทำให้ธุรกิจร้านหนังสือและสำนักพิมพ์สามารถแข่งขันได้และสามารถอยู่รอดได้

PRESENTATION

21

สรุปวิเคราะห์ (ต่อ)

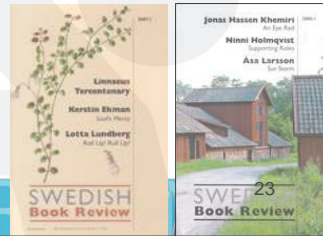
- เน้นเป้าหมายการกระจายหนังสือดีให้ผู้อ่านสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม โดยมีร้านหนังสือและห้องสมุด (ทั้งห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน) เป็นจุดกระจายหนังสือเพื่อการเข้าถึง
- คำนึงถึงคนทุกกลุ่มโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ (กรณีตัวอย่างมูลนิธิและสำนักพิมพ์ Easy-to-Read)
- โรงเรียนและห้องสมุดประชาชน เป็นกลไกสำคัญของการส่งเสริมการอ่าน โดยมีวรรณกรรมเป็นหนังสือหลักที่ใช้ในกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

PRESENTATION

22

ข้อเสนอเชิงนโยบายของไทย จากประสบการณ์ของสวีเดน

- รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัย หรือตั้งคณะกรรมการระดับชาติ รวบรวมรายชื่อวรรณกรรมไทยและสากล จัดทำเรื่องย่อและบทวิเคราะห์วิจารณ์ เผยแพร่แจกจ่ายให้แก่ห้องสมุดประชาชนและโรงเรียนทั่วประเทศ
- รัฐบาลควรจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่นักเขียน นักแปล และสำนักพิมพ์ เพื่อจัดพิมพ์วรรณกรรมทรงคุณค่าทั้งของไทยและสากล แจกจ่ายไปยังห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ

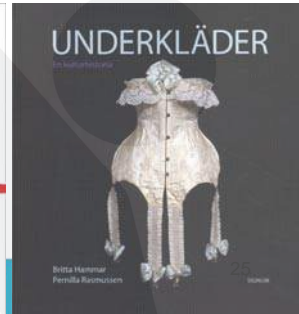
ข้อเสนอเชิงนโยบายของไทย จากประสบการณ์ของสวีเดน (ต่อ)

- ใช้มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการอ่าน
- จัดตั้งหรือเพิ่มบทบาทสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ เพื่อให้สินเชื่อและคำแนะนำแก่ธุรกิจอุตสาหกรรมหนังสือที่มีแนวคิดหรือเป้าหมายในการจัดพิมพ์หนังสือดีมีคุณภาพ
- จัดสรรเงินอุดหนุนให้กับโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนที่จัดทำโครงการส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจ และมีผลกระทบสูง สามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบเพื่อการขยายผลได้

ข้อเสนอเชิงนโยบายของไทย จากประสบการณ์ของสวีเดน (ต่อ)

- สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทในการพัฒนาปรับปรุงห้องสมุดที่มีอยู่ในพื้นที่
- ศึกษาแนวทางการจัดทำหนังสือและสื่อประเภท Easy-to-Read สำหรับคนไทย

ขอขอบคุณ
ทุกท่านที่ให้ความสนใจ
การนำเสนอครับ